

DOMOVINA

Naša dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Recepti se ne vračajo. — Za inserate se plačuje krono tomojine prirobnice ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakekrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Štampa za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Radi binkoštnih praznikov izide prihodnja številka „Domovine“ v petek 23. t. m.

IV. shod slovanskih časnikarjev v Ljubljani.

Binkoštni prazniki letos zboruje v naši slovanski stolici, v beli Ljubljani shod slovanskih časnikarjev. Udeležijo se ga zastopniki vseh avstrijskih in izvenavstr. slovan. časnikov. Kakor se iz nadpisa temu članku razvidi, je to že četrti shod, katerega prirede ti možje, ki vladajo politiko slovanskih rodov. Zborovali so že pri mogočnih bratih Poljaki v Lvovu, bili so pred tremi leti v zlati Pragi med Čehi, lansko leto so si izbrali za zborovališče stolico Hrvatov, Zagreb, a vsled sovražnosti mažarske vlade so od Zagreba odnehal in so zborovali v zgodovinsko važnem Dubrovniku v Dalmaciji.

Letos počaste nas Slovence s svojim posemom, obiščejo nas v srcu Slovenije, v beli Ljubljani.

Sicer se bo mogel prav mali del štajarskega slovenskega ljudstva udeležiti tega velezanimivega shoda, a prepričani smo, da bodo mnogi zavedni Slovenci vseh stanov in posebno naše ljudstvo na deželi v srcu se udeleževali tega velezanimivega shoda želeč mu blagoslova in mnogo sadov v prid vsega Slovanstva, zlasti pa v prid Slovenstva.

Prepomniljivo in nad vse važno je tako zborovanje. Na njem se bližje in natančneje spoznavajo razni slovanski rodovi med seboj. Da nimamo svojih časnikov, ne bi vedeli ničesar o svojih bratih na severu in na jugu, ne bi vedeli o mogočnosti Poljakov, o napredku Čehov, o zati-

ranju Hrvatov itd. In če bi o tem tudi kaj zvedeli, zvedeli bi brez lastnih slovanskih časnikov vse napačno, bodisi potom nemških ali mažarskih ali italijanskih časniških poročil. Tako navedemo kot primer našo Celje. Celjski Slovenci smo po poročilih nemških časnikov najhujši volkovi, ki morimo nedolžna nemška jagnjeta, dočim je ravno nasprotno resnica. Da svet to resnico izve, morajo biti naši slovanski časniki v zvezi z drugimi slovanskimi časniki, katerim se pošiljajo prava in resnična poročila.

Ta medsebojna zveza slovanskih časnikov je še danes nepopolna, — zato časnikarski shodi. — Jedna najvažnejših nalog časnikarskih shodov je ustanovitev slovanske dopisovalnice.

Kar dandanes slovanski časniki prinesejo novic in vesti, to morajo poizvedeti po posebnih poročevalcih, katere pošiljajo na razne kraje k važnim dogodkom ali pa iz — drugih časnikov. Jasno je, da je pošiljanje posebnih poročevalcev za posamezne časnike jako draga stvar, zato so tudi časniki dragi. Poizvedovati novosti iz drugih časnikov pa gre prepočasno. Obe ti napaki se dasta odpraviti z dopisovalnico.

Dopisovalnico bi namreč vzdrževali vsi slovanski časniki in bi ne prišlo na vsacega posebno veliko. Dopisovalnica bi imela pri vsakem važnem dogodku svojega poročevalca, katerega bi plačevali vsi časniki skupaj. Tako bi postali časniki ceneji.

Po poročevalcih došle novosti bi dopisovalnica brzojavno ali telefonično naznanila vsem časnikom. Tako bi dobili poročila naglo.

Ali ne samo to je namen in pomen shoda? Utrditi se ima na njem tudi slovanska zajemnost, katero nam skušajo zlobni sovražniki razrušiti, ker se je boje. Kolikrat so skušali razdreti Nemci zvezo Poljakov z drugimi Slovani, hoteč osamiti Čeha in Slovence. V celokupnosti

smo močni, v celokupnosti premagamo vsacega sovražnika — posamezno ne. Bolj ko si vzajemno zvezo utrjujemo, težje nas bodo razdružili. Nobena priložnost, noben shod, nobeno zborovanje ni bolj v stanu narodov približati, kakor časnikarski shod. Kajti ne samo, da je na njem zastopan svet narodov, ampak so časnikarji tudi tisti, ki po svojih listih uplivajo na najširše sloje ljudstva. Ne samo izobraženci rodov se približujejo drug drugemu, ampak tudi mož iz ljudstva — delavec delavcu, kmetovalec kmetovalcu, obrtnik obrtniku.

To bi bil splošni pomen naših slovanskih časnikarskih shodov. Posebno pomenljiv za nas Slovence je pa letošnji shod, ker se vrši isti na naših tleh.

Prepričani smo, da nas naši bratje Čehi in Poljaki, Rusi in Rusini, Srbi in Boigari, Slovaki in Hrvatje ljubijo in čislajo, kakor tudi mi njih cenimo in spoštujemo. A še mnogo bolj si bomo drug drugemu vredni, ko se spoznamo ne od daleč iz knjig in časnikov, ampak ko se vidimo, neposredno iz obličja v obličje.

Spoznali bodo časnikarji Slovence v njih zasebnem in političnem življenju. Videli bodo našo milo domovino, ki je tako lepa, videli bodo tudi deloma našo prekrasno savinsko dolino. Gledali bodo tudi zatiranje Slovencev na njih rodni zemlji, gledali naš boj za narodni obstanek — in prepričali se bodo, da je naš boj svet in pravičen. Sprevideli bodo, da smo v svoji pravični stvari vredni vse podpore, katero nam bodo naklanjali odslej še bolj kot doslej.

Zaradi lepote naših krajev pa bodo sklenili zabajati vedno bolj v naše krašne gorenjske in savinske planine, pohajali bodo odslej naša bistra čudežna jezera, blejsko, bohinjsko in cirkniško, hodili bodo gledat naše slapove v Vintgarju in Savico ter končno naše podzemeljske čudeže v postojnski jami. Bogatili bodo na ta način naš narod duševno in gmetno.

LISTEK.

Binkoštni spomini.

Vsakdo ima v svojem življenju dogodke, nad katerimi se mora še čez leta smejati, ako mu pridejo na misel. Jaz se vsako leto o Binkoštnih spominim neke vesele dogodbe, ki pa bi bila za mojega prijatelja Mirkota in za njegovo ljubo ženko kmalu postala usodno žalostna. Kadar začne španski bezeg cvesti, mi pride na misel Mirkotova binkoštna vožnja v Št. Peter.

Stvar je bila taka-le:

Mirko je bil višji uradnik v neki tovarni, ki leži ob državni železnici Ljubljana-Trbiž. Za svoje lepo mesto se je imel zahvaliti razven svoji nadarjenosti tudi protekciji.

Predlansko leto se je to dogodilo o Binkoštnih.

Pred Veliko nočjo se je bil Mirko s svojo ljubo ženko poročil in je živel z njo najblažnejše čase. Pa je bila res njegova Julika ljubezna in pridna ženica, le ljubosumna je bila prerada. Nič kaj rada ni imela, če je šel Mirko, čeprav po opravkih, v Ljubljano. Vedno se je bala, da ga ne bi premotili njegovi spomini iz dijaških let. Zato je šla najrajša sama z njim.

O Binkoštnih je imel biti Mirko v Ljubljani botrček sinu svojega tovariša, kateri je v Ljubljani študiral. Kako se je Julika veselila na te Binkošti! Pokazati se v Ljubljani v svoji najlepši obleki, občudovana biti od mestnih gospodov in gospodkov! Potem pa lepi izleti na Rožnik itd. Pa Julika je obračala — in Bog je obrnil.

Ravno četrtek pred Binkoštni jo je začelo trgati po glavi in do sobote je bila revica v glavo tako otekla, da na Ljubljano ni bilo misliti. Dobre prijateljice, katerim je bila svoje veselje nad ljubljanskimi Binkoštni razodela, so ji v svoji škodoželjnosti to bolezen privoščile ter se pristavile: „Bog jo kaznuje, ker je tako nečimerna!“

Prišla je nedelja. Težkim srcem se je Julika odločila, Mirkota pustiti samega v Ljubljano. Ko bi bila imela svojo ljubo mamo pri sebi, gotovo bi jo bila dala Mirkotu za paznika. Ker pa tega v veliko Mirkovo zadoščenje in veselje ni mogla, se je zadostila s tem, da ji je kar najtrdnje obljubil, da se vrne gotovo že popoldan.

Odpeljal se je!

V Ljubljani nas je bila večja družba samih samcev, nebotrčkov. Sprehajali smo se pred starim gimnazijskim poslopjem ter se zanimali

zato, kaj botri in botre svojim birmancem na trgu kupujejo. Bilo je še precej v dopoldnevu, ko zagledamo med srečnimi botri Mirkota s svojim birmancem. Po pristrčnem pozdravu nam je pripovedoval, kako jo je dobro napravil, da je prišel tako zgodaj na vrsto.

Ker smo se naveličali sprehajati, smo sklenili iti na mali zajutrek in seveda je moral Mirko z nami. Sprva se je branil, češ, da ima z birmancem in njegovim gospodarjem dogovorjeno kosilo pri „Zvezdi“. Mi smo zato sklenili, da gremo k „Zvezdi“ na mal zajutrek, kjer lahko počakamo gospodarja in kosilo.

Začelo se je veselo življenje in prijetna zabava. Tudi mi smo sklenili danes izjemoma obedovati pri „Zvezdi“, s čemer smo napravili Mirkotu veliko veselje.

Tako je prišla tretja ura popoldan. Mirkotov birmanček je že komaj čakal, da bi jo od mize popihal domov, pokazat tovarišem svoja birmanska darila. Po par lepih naklih od strani dobrega botra Mirkota je s svojim gospodarjem odšel. Ostali smo sami. Vsi samci, samo Mirko oženjen. Njegovo lepo družinsko življenje nam je bilo znano. Vedeli smo pa tudi za slabo stran njegove boljše polovice — za njeno ljubosumnost. Zato se nam ni prav nič čudno zdelo

Pozdravljeni torej slovanski časnikarji na slovenskih tleh! Pozdravljeni kot zastopniki slovanske ideje! Pozdravljeni kot zastopniki bratskih namenov, kot njih duševni voditelji, kot njih požrtvovalni prvoboritelji v naših slovanskih bojih proti nemškemu, mažarskemu in italijanskemu navalu.

Pozdravlja Vas v prvi vrsti uredništvo „Domovine“. Mi vemo v prvi vrsti ceniti Vaše delovanje, poznamo pomen Vašega zborovanja. Okusili smo vse bridkosti časnikarskega posla, katero nam naš kruti sovrag posebno tukaj s strastnim preganjanjem obtežuje.

Pozdravljamo Vas celjski Slovenci, kateri se Vam imamo za premnogo podpor, premnogo uslug, za velike idealne podpore najiskrenejše zahvaliti. — Naša gimnazija je Vaša zasluga!

Pozdravljeni najsrečnejše od nas, spodnje štajarskih Slovencev! Na Vas smo gledali, od Vas smo se učili bojevati, pri Vas smo iskali in našli tolažbe, ko so nas najhuje pritiskali nasprotniki! Vi ste nas razumeli v vsem! Bodi blagoslovljeno Vaše delo, naj pošlje Vsemogočni Svojega Duha nad Vas v prid in blagor Slovanstva in Slovenstva!

Naprej zastava Slave!

Nemškutarija pri Št. Lenartu nad Laškem.

Št. Lenart nad Laškem je sicer daleč od vsakega svetovnega prometa, pa tudi tamkaj biva nekaj možakov, katere je začela nemška kultura „obizavati“. — In ti možje spoznali so v svoji brihtnosti, da je najnujnejša potreba, za povzdignjenje Št. Lenarta na višjo stopinjo blagostanja, da se slovenščina iz tamošnje ljudske šole izpodrine in vpelje edino zveličavna nemščina. Skovali so torej ti možje prošnjo na deželni šolski svet, v kateri se zvijajo pred blaženostjo nemškega jezika ter prosjajo, da bi jih deželni šolski svet osrečil z blagoslovom nemškega pouka v šentlenartski šoli.

Ta prošnja je prišla kmalu nazaj na krajni šolski svet, da se o njej izrazi.

O tej zadevi zvedel je g. dr. Ivan Dečko ter se je obrnil na tamošnjega župnika g. Ivana Časla s sledečim dopisom:

Prečastiti gospod župnik!

Zvedel sem, da se načelnik krajnega šolskega sveta v Št. Lenartu nad Laškim, Martin Jančič, z nekimi pristaši poteguje za ponemčenje šole v Št. Lenartu, in da se bo kmalu enkrat o dotični prošnji, katero so ti možakarji skovali, imel tudi krajni šolski svet posvetovati.

To postopanje Jančič-evo je grdo narodno izdajstvo in služi v sramoto tamošnjemu kraju.

Ker imate ravno Vi v krajnem šolskem svetu važno besedo in Vas kmetje poslušajo, prosim Vas v imenu narodne stvari, da se pri seji z vso odločnostjo postavite nasproti tej nameri ter uplivate na druge ude

krajnega šolskega sveta, da se izrečejo val proti tej prošnji, katere je v postavi neopravičena in pedagogična nesmisel.

Za svoječavno blagohotno poročanje o tem, kako se bo ta zadeva razvila, Vam bodem prav hvalešen.

Odličnim spoštovanjem udani

Dr. Ivan Dečko, l. r.

G. župnik Časl se ni seje krajnega šolskega sveta udeležil, ampak je izročil pismo g. dr. Dečka istemu Martinu Jančiču, kateri je s svojimi tovariši skoval naslednji odgovor:

Spoštovani gospod!

Dopis katerega ste poslali našemu prečastitumu gosp. župniku Časlu v Šent Lenart, v zadevi tukajšnje šole zaradi pouka nemščine mislim jaz kot Načelnik in moji pristaši kakor jih imenujete ni napačno in ne gerdo ali bi bilo to nam u škodo čebi otroci katero besedo drugiga jezika znali kakor samo slovensko. Se bi tudi vi gosp. odvetnik nemorali biti ako bi nemško ne znali zato Vam pa poročam u seji dne 20. Aprila t. l. katero smo sklenili dase naj podužuje utrakvistično v naši šoli kaj nas je k tem primoralo Vam je lahko znano ako kdo pri gosp. slovenske naklonjenosti pomoč išče se vsikdar odreče in se nič ne doseže to se je za zgodilo ravno pri Vas prepričani smo mi jest ino raji pristaši dani nemški jezik nerabliv tudi za nas slovence saj se gospodi imenovani slovinci izgovarjajo po nemško posebno pri c. kr. Sodniji ako jim je treba, nemislite si vi gosp. Dečko da bi vsi v vaš in Knaflču rok trobili vi ne poznate nas v nobenih silah mipa ne vas pri vašim agitiranju pojdite raji kam drugam ljudi svariti, in pustite primeru naši nemški pouk v šoli vsakteri vej kdaj ga skoren čevl žuli ali ktero oko mu sveti, čeje moja sramota jepa mladine hasen.

ŠT. LENART dne 20. aprila 1902

Od Vas pozdravim Načelnik
Martin Jančič l. r.

Na to pismo dal je g. dr. Dečko Jančiču in njegovim pristašem sledeči pouk:

Spoštovani gospodar!

Nisem pričakoval, da bi na dopis, katerega sem poslal gosp. župniku Časlu v Št. Lenartu, dobil odgovor od Vas.

Ker ste se pa potrudili razkladati mi svoje nazore, hočem Vam tudi na iste kratko odgovoriti.

Vi ste prepričani o velikanskem pomenu nemškega jezika za slovenske otroke ter to veliko važnost hočete dokazati s tistimi dokazi, katere navajajo navadno nemškutarji. Pravite, čen. pr. V ine bi znali nemški, ne bi postali odvetniki! Ali mislite, da znanje nemškega jezika napravi človeka za odvetnika? — Koliko je ljudi, ki nemški tako gladko klepetajo, kakor klopotec teče, pa še davno niso odvetniki.

V prejšnjih časih so mnogokrat prihajali, takoj imenovani „Armereisende“, trkat na vrata slovenskih kmetov ter beračiti.

Nemški jezik jim torej ni dalje pomogel, kakor do slovenskih vrat. Meni je enkrat neki ravnotako moder človek rekel v izglej, da je baje neki zagrižen in zabiti nemškutar rajnemu blagumu škofu Slomšku, kateri se je potegoval za pravice slovenskega jezika, rekel: „Ko Vi ne bi znali nemški, ne bi bili škof!“ Jaz sem tistemu človeku odgovoril: „Glejte, jaz že davno govorim nemški, pa še nisem škof, pa Vi že tudi govorite nemški, pa še tudi niste škof in nikoli ne bode.“ To je znamenje, da nemščina ne stori odvetnika, ne škofa in ničesar.

Če hoče človek dalje priti, še mora nekaj druga znati, kakor da blebeče par nemških besed.

Nikjer ni toliko trutelnov, — na umu slabih — kakor na Gornjem Štajarskem, torej nemški jezik jih ne more obraniti, da ne bi bili bebeci.

Vidite torej, da nemški jezik ni najvišje, kar človek na svetu hoče doseči, in mi narodni Slovenci, katerim ni, štajerci ali kak celjski Nемец pameti znehati, kateri spoštujemo svoj jezik in slovenski narod, smo prepričani, da je za slovenske otroke dosti bolje, da se v šolah vse tiste reči, katere potrebujejo v življenju za izomiko, učijo v slovenskem jeziku in da se teh reči nančijo le tedaj, če je pouk slovenski.

Če se pa sili v ljudske šole, ko še otroci svojega slovenskega jezika ne znajo pisati in čitati, tuj jezik, kakor ti trapasti nemškutarji hočejo, to samo otrokom škoduje. Otroci se ne naučijo niti najpotrebnejšega za svoje življenje, ker se trati čas z učenjem nemškega jezika; nemščine pa se ne naučijo, ker ni mogoče, da bi se otrok v ljudski šoli tujega jezika naučil tako, da bi znal res nemški pisati in govoriti. Naučijo se par besed, katere potem polagoma v teku let zopet pozabijo. Tako se trati zlati čas z mučenjem in trpljenjem otrok s tukaj nepotrebno nemščino.

Zaradi tega je čisto opravičeno reči, da je sramota za tiste Slovence, kateri tako trepečejo za nemškim poukom v slovenskih šolah, in je na drugi strani greh, katerega store taki nespametni starši na svojih otrocih.

Druge opazke Vašega pisma preidem, ker mi je čisto vse edno, kako o meni mislite ali sodite, in slovenski narod menda ne zgubi dosti, če se še tudi Vi oklenete še tako tesno celjskih ali spodnještajarskih nemškutarjev.

Zdravi!

Marsikateri se boje začudil, kako to, da je nakrat tako hlepenje po nemščini prevladalo nekatere možakarje iz Št. Lenarta? Znati se mora, kje leži zajec v grmu. Št. Lenartčani bi se radi ločili od občine Jurklošter ter dobili svojo občino, tako, da bi imeli zase svojo šolo, svojo župnijo in svojo občino. Obrnili so se pred nekaj leti na slov. deželne poslanca, naj bi jim to ločitev izposlovali. Njihova želja po samostojni občini pa se ni mogla izpolniti, ker so vlada, deželni odbor in deželni zbor bili odločno proti. Nekatere prebrisane glavice v Št. Lenartu so torej tako modrovale: Znano je, da se miši love, če se istim nastavi špeh. Za nemško gospodo v Gradcu je pa sladek špeh nemščina; če mi tej gospodi nastavimo nemški špeh, pa ji rečemo, mi smo tako navdušeni za nemški jezik, da sam Bismarck ni bil bolje, da želimo goreče nemško šolo, da bomo nemško uradovali, če dobimo občino, pri moj dunaj! to bi bil hudir, če ne bi šli na tak masten špeh! Sklenili, storili.

Šli so torej k slavnemu nemškemu odvetniku, čegar odvetništvo pa zaradi uzoinega odvetnikovanja visi na tanki nitki, ki se hoče vsak čas odtrgati, in ta jim je dal zagotovilo, da če se bo ta „akcija“ začela na čisto nemški podlagi, bo pa gotovo šlo. In tako se sedaj „nemštvo“ kuje pri Št. Lenartu, ter so kolovodje prepričani, da, ker iščejo sedaj pri gospodih nemške naklonjenosti pomoči, bode gotovo šlo.

No, glede učnega jezika imajo še govoriti tudi drugi faktorji, in glede ločitve občine čakajmo, ali bodo res na ta nastavljeni nemški špeh vgriznili na gotovem mestu.

ko je rekel Mirko, da se mora ob četrtna pet odpeljati.

Pa prišla je ura pet — in še smo bili skupaj, prišla je tudi tri četrtna šest, ko bi se bil Mirko lahko odpeljal z nedeljskim vlakom. Pa še je sedel v naši sredi. Sedaj ni preostalo našemu ubogemu Mirkotu družega kakor čakati do desetih zvečer.

Malo pred deseto uro se res spravimo proti kolodvoru toda — ojoj! — ko jo prijadramo na južni kolodvor, jo je že vlak popihal proti Šiški. Brž najmemo izvoščeka, da nas popelje na kolodvor v Šiško. Mislili smo, da bo zaradi praznika mnogo prometa, tako, da se bomo še pravočasno pripeljali. Pa glejte smolo, tudi tukaj smo zamudili.

Z vso neizogibno udanostjo se je odločil Mirko vrniti se z nami v mesto ter čakati polnočnega vlaka. Šli smo v gostilno na južnem kolodvoru, da še zadnjega vlaka ne bi zamudili.

Zabava je bila v obče nekaljena. Le tupa tam se je spočetka Mirkotu izvil iz prsi vzdih pri misli na pridigo, katero mu njegova dobra Julika pripravlja; ko so pa začeli pokati zamaški šampanjskih steklenic, je tudi on pozabil — svoje gorje.

Zadnji vlak na Gorenjsko, kamor se je imel Mirko odpeljati, odide iz Ljubljane ob 12 uri 24 minut po noči. Ko je bila polnoč, smo zadnjič trčili, potem se pa odpravili na peron, da spravimo Mirkota v železniški voz. Reveža, vajenega solidnega življenja, je bila pijača čisto premagala, — komaj je še oči odprte držal.

Ko pridemo na peron, pride našemu tovarišu Jurkotu na misel, da bi Mirkotu in njegovi Juliki edno napravili. On je bil namreč grozno hud na ženske, — najbrže zato ker ga ni nobena marala. Zato so mu šle vedno tako zrele po glavi.

Razven gorenjskega vlaka, je čakal na odhod tudi osebni vlak, ki se odpelje ob 12 uri 35 minut proti Trstu. Jurko nam da vsem znamenje, da bo Mirkotu in Juliki edno zasolil, in mi se mu tudi nismo upali ugovarjati, da n. bi nas kje speljal, če bi mu to razdri.

Prime torej Mirkota pod pazduho in hajd z njim v drugi razred tržaškega vlaka. Tam pripravi Mirkotu pripravno ležišče, na katero se ta koj vrne in zaopi spanje pravičnega!

Čez dobre tri ure zbudi konduktar Mirkota iz prijetnih sanj.

„No, ali sem že doma?“ mrmra Mirko. Konduktar ga pa pozove k načelniku postaje;

tu šele sprevidi Mirko, da ni doma, nego načelnik mu v njegovo začudenje dopove, da je v Št. Petru na Krasu, ter da bo moral razven voznine plačati še globo, ker se je brez voznega listka vozil.

Lahko si mislimo, kako je to Mirkota zadelo! Kaj kazni, kaj voznina, to ni nič: njemu je šlo le po glavi, kaj bo rekla ljuba ženka. Ni mu preostalo drugega, kakor malo iti spat in se s poštnim vlakom odpeljati v Ljubljano — iz Ljubljane pa ob štirih popoldnih domov.

Kako se je Mirkotu godilo, ko je prišel domov, lahko vsakdo ugane, če pomisli, da sta njegova ljuba Julika in njegova še bolj ljuba tašča, ki je prišla svojo bolno hčerko obiskat, — ravno pospravljali, da se — odpeljata. No, po drugi ne bi bilo Mirkotu prav nič hudo, pač pa po Juliki. Po mnogih prošnjah in solzah in po grozno dolgi postni pridigi, katero je moral ubogi Mirko preslišati iz ust svoje preljubežljive tašče — je prišlo do sprave.

Mirko nam je naš greh že odpustil, njegova gospa soproga pa še vedno ne Prepovedala mu je z nami še kedaj iti na mali zajutrek — posebno o Binkoštih.

Iz delegacij.

V jako napetih razmerah sta se letos sešli avstrijska in ogrska delegacija; obe sta prepričani, da položaj že desetletja ni bil tako kritičen kakor je letos. Medsebojno razmerje Avstrije in Ogrske, ter razmerje naše države do zunanjih velesil, zlasti do Nemčije in Italije na narodno-gospodarskem polju, dela vodilnim krogom skrbi in težave.

Kakšna nesporazumljenja vladajo med avstrijsko in ogrsko vlado, smo že povdarjali; ravno tako velike težave pa so tudi glede novih trgovinskih pogodb z našimi zaveznicami, Nemčijo in Italijo. Nemčija s svojimi visokimi poljedelskimi postavkami v novem carinskem tarifu tvori veliko nevarnost za naše kmetijstvo. Italija pa se noče odpovedati vinski klavzuli, ki tako silno škoduje našim vinorejcem ter pospešuje uvozaških vin v naše dežele. Nengodne gospodarske razmere pa ne morejo ostati brez vpliva na naše politično razmerje do omenjenih držav.

Prestolni govor, s katerim je cesar nago vril delegaciji, se je letos jako obširno pečal z prijateljskimi odnosi z Rusijo. To je vzbudilo splošno pozornost, in je dokaz, da se prijazno razmerje teh dveh držav vedno bolj razvija in pogloblja.

Ekspozé ministra Goluchowskega smo v glavnih potezah že priobčili. Zanima nas zdaj najbolj govor jugoslovanskega delegata pl. Vukovića, ki je ostro prijemal avstrijsko vlado. Dejal je, da se Jugoslovani vesele na ohranitvi miru; ali vprašanje je, ali se ne bi dal ta mir vzdržati tudi brez trozveze? Med državami, ki tvorijo trozvezo, bi moralo biti izključeno nasprotstvo v velikih vprašanjih. Italija pa skuša nam odvzeti nekaj pokrajin, nam skriti vpliv ob Adrijskem morju, nas iztisniti iz Albanije in nam škodovati, kjer le mogoče. Nemčija pa preganja Poljake in druge Slované ter nas uničuje na gospodarskem polju. Naše koristi na Balkanu je mogoče zastopati brez trozveze in po modrem sporazumljenju z Rusijo. Jako ostro je grajal pl. Vuković postopanje avstrijske diplomacije v zadevi zavoda sv. Jeronima, ki je ponižala hrvatski narod. Sarajevski nadškof Stadler se je pred papežem potegnil za svoj narod; in to mu je avstrijska diplomacija štela v velik greh, dasi je delal s sporazumljenjem celega hrvatskega naroda. Vseled tega, ker se čutijo avstrijski Slovani povsod zapostavljeni, smatrajo Jugoslovani v delegaciji za svojo dolžnost, da ministru za vnane stvari izrečejo svoje nezaupanje in da bodo glasovali proti proračunu.

Minister Goluchowski je delegatu pl. Vukoviću takoj odgovoril, a jako oblastno in naravnost nevrečno diplomata; zlasti je napadel škofa Stadlerja, kateremu je celo podtikal samovlastno obrekovanje. Tako daleč se je spozabil naš zunanji minister, da je žalil moža, ki je storil to krivico, da je zagovarjal pravice svojega naroda! Za ta napad na nadškofa je del. pl. Vuković jako ostro prijel Goluchowskega in protestiral proti takšni razžalitvi.

Nadalje nas zanima posebno še proračun vojnega ministrstva, ki znaša okrog 390 milijonov kron. Ta ogromna vsota je bila dovoljena v teku štirih ur; gotovo mnogo prehitro, saj se ni noben delegat skušal prepričati ali je preosnova topničarstva, za katero se bo denar porabil, tudi res tako potrebna, da se bo ljudstvu vzelo iz žepa celih 390 milijonov.

Cesar je v svojem prestolnem govoru naglašal sam, da je mir v bodoče zagotovljen; čemu torej velikanske svote? To je res oborožen mir, ki je dražji od vojske, ki nalaga prebivalstvu bremena, da ječi pod težo davkov. Lili bodo nove topove, ki bodo veljali 38 milijonov kron; že to dejstvo kaže, koliko je vredno to najlepše prijateljstvo, v katerem živi baje naša država napram drugim velesilam, in koliko je vredna trozveza, ki zna skrbeti za tako krasen mir.

Od leta 1900, to je v teku dveh let, se je potrebščina za vojne namene povečala za celih 52 milijonov; to je naravnost strašno! A vojni minister je naznanil, da niti to še ni dovolj, in da bo prihodnje leto zahteval novih 40 milijonov! Pač gledamo lahko z grozo v bodočnost, posebno če pomislimo, da kmetijstvo nazaduje,

da propada obrt, in da se sploh povsod kažejo slabše razmere.

Finančni odsek delegacij je vojni proračun odobril, istotako delegacije. Vojni minister, Krieghammer je moral sicer slišati marsikatero ostro besedo o grdem ravnanju z vojniki, o zavlačevanju glede preuredbe vojaške sodnije itd. Ali vse te besede ne zaležejo dosti; delegatje se pritožujejo in grajajo, delegacije sklenejo, a vojni minister stori potem, kar se njemu ljubi.

Celjske in štajarske novice.

(Za „Dijaški dom“.) Obitelj c. kr. poštnega kontrolorja L. Požarja v Celju, je darovala za „Dijaški dom“ v Celju 20 kron namesto venca na krsto pokojne g. Helene Miheljak. — G. Jakob Zdravec, paromlinar in veleposestnik v Središču je pristopil kot ustanovnik k „Dijaškemu domu“ s prispevkom 200 kron. Graški „Triglavan“ so sklenili pristopiti istotako k „Dijaškemu domu“ kot ustanovniki. — Za „Dijaški dom“ v Celju je nabral pri konjiških rodoljubih g. Mirko Kožuh, učitelj v Konjicah 115 K, kar priobčujemo z zahvalo vsem darovateljem in pa v posnemanje rojakom!

(„Delavsko podporno društvo v Celju“.) Društveni odbor je v svoji zadnji seji sklenil, da priredi društvo odslej vsak mesec po eden izlet; meseca junija je določen za Zg. Hudinjo. Odbor se bavi tudi z mislijo, prirediti v teku poletnih mesecev edno veliko ljudsko veselico. Kakor je razvideti, se društvo lepo razvija, in mi pozdravljamo to iz vsega srca. Naše „Delavsko podporno društvo“ je tako velike važnosti, da ne bi smelo biti narodnega delavca v Celju in okolici, ki bi ne bil njegov član. Vsi udje pa si naj štejejo v svojo dolžnost, da pridobe vsak še vsaj po ednega prijatelja in ga vpišejo v društvo. Čim več nas bo, tim močnejša bo naša organizacija, in tem večji vspehi.

(Domača umetnost.) Gospod Alojzij Šubic, akademični slikar v Celju, je naslikal po Goldensteinovi sliki, ki je izšla tudi v slavnostnem „Prešernovem albumu“ „Ljubljanskega Zvona“ (1901. XII), velik Prešernov portret, glede katerega soglašajo kritiki, da je izvrsten. Prešeren v naravni velikosti stoji ob oknu, čegar rob je zastrt s težko baržunasto zaveso; skozi okno se vidi Prešernova rojstna hiša na Vrbi. Ker se ta portret razmnoži, ga bo možno vsakomur nabaviti. Portret je tehnično dovršen, originalno koncipiran in koleristično zanimiv, ter bo zatorej okras vsaki slovenski hiši.

(Dovoljenje za rudosledstvo.) E. Maffai — Grattfort v Gradcu je dobil dovoljenje za rudosledstvo v celjskem okraju za dobo ednega leta.

(Iz nemškega tabora.) Prav lepe stvari se slišijo iz tabora celjske nemškutarije. Tam imajo namreč med sabo moše, ki si večkrat med seboj skočijo v lase, se ozmerjajo in pretepejo, slednjič pa tožarijo. A niso to kakšni mladi, mlečnozobi mladiči, temveč stari dedi, katere pa doji mati Germanija s tako sladkim mlekom, da iz razposajenosti ne morejo mirovati. Na dnevnem redu je afera Oechs-Sonnenburg; prvi je drugega napel, drugi je šel zato prvega tožiti. Konec: Sonnenburgu je dal magistrat višnjevo polo, to se pravi, izgnal ga je iz službe. Mi bi se s takšnimi umazanostmi ne bavili, ali junaka te afere sta po svojih zloglasnih in maločastnih činih tako znana celjskim Slovincem, da smo jima morali posvetiti malo pozornosti.

(Osebnost.) Za davčnega eksekutorja je po odloku c. kr. finanč. dež. ravnateljstva za davčni okraj celjski nastavljen J. Brodschneider.

(Premembe v politični službi.) Namestnik je pri okrajnem glavarstvu v Feldbachu službu jočega namestniškega koncipista A. pl. Watzdorffa pridellil okrajnemu glavarstvu v Ptuj; v Feldbach pa pojde konceptni prakt. dr. E. pl. Pebarnik.

(Učiteljske vesti.) Definitivnemu učitelju, g. Fr. Krajncu na okoliški ljudski šoli v Celju je dal deželni šolski svet dovoljenje za obdržavanje tečaja za lečenje jecljajočih otrok. — Kot nadučitelj na ljudski šoli v Tribunji, okraj Marenberg, je nastavljen d. fln. učitelj in vodja Št. Račelj od Sv. Miklavža pri Wiederdriess; kot učitelj je nastavljen na ljudski šoli v Št. Ilju pod Turjakom, okraj Slov. Gradec, učit. suplent Alojzij Jankovič

istotam. V trajni pokoj je stopil g. šolski vodja M. Zupančič na Plešivcu ter učitelj Fr. Krajnc v Velenjah, okraj Šoštanj.

(Razširjena šola.) Deželni šolski svet je v seji dne 1. maja t. l. sklenil, da se trirazrednica pri Sv. Trojici, okraj Št. Lenart v Slov. goricah, razširi v štirirazrednico.

(Profesor Murko na graški univerzi.) Prof. Murko je začel v ponedeljek svoja velezanimiva predavanja o jugoslovanski literaturi. Nastopnega predavanja so se udeležili slov. akademiki vseh fakultet, ter so prof. Murku priredili presrečno ovacijo.

(Vrbovski most.) Okrajni zastop gornjegrajski je ravnokar dogradil čez Savino pri Vrbovcu nov most. Sedaj narejajo še del nove ceste in kmalu se bo dala most in cesta izročila prometu. Vožnja iz Mozirja v Zadreško dolino se z ozirom na to skrajša za dobre pol ure.

(Žaga v Vrbovcu.) Pri graščini Vrbovec — lastnini ljubljanskega knezoškofa — nad Mozirjem so naredili veliko žago na turbino. Kakor pravijo, je štala ta stavba s stroji čez 60 000 gld.; sežagali pa bodo na dan kakih 700 platanic (hlodov) t. j. na leto 225.500, v desetih letih pa čez dva milijona platanic. Poskusili so že, kako žaga dela in se je vse čudilo imenitnemu delovanju. Hočemo še o tem industrijskem podjetju, ki je velike važnosti za gornjegrajsko dolino, svoječasno obširneje pisati.

(V Gornjemgradu) so bile pred kratkim občinske volitve. V tretjem razredu je bila udeležba čudno majhna, ker volilci niso pravočasno prišli na volišče, in sicer so dobili dekan Dovnik, cerkvenik Trepel, mizar Jelenc in posestnik Poznič, p. d. Kveder v Šokatu po dva glasa. Pravočasno je bil na volišču le eden volilec, ki je volil za sebe in s pooblastilom. Vsi drugi volilci so zamudili volitev. V drugem in prvem razredu so izvoljeni: graščinski oskrbnik Franc di Centa, c. kr. davkar Šumenjak, c. kr. poštar Schechel, trgovec Šarb, veleposestnik Krajnc Josip, posestnik in obrtnik Mächtig Ferdo, gostilničarja Mikuš in Prislant. Vsi izvoljeni so znani kot možje-poštenjaki, ki bodo gotovo vedno vneti delovali za blagor občine in trga. Pri prvi občinski seji se je izbral županom Šarb Franc, bivši župan, svetovalec pa tudi prejšnja svetovalec Krajnc in Mächtig.

(Trboveljska premogarska družba) je razdelila med svoje delničarje za prešlo leto 1.190.000 kron dobička, t. j. 22 odstotkov. Ves dobiček znaša 2.112.326 kron.

(Občinske volitve) so se vršile dne 9. t. m. v Brežicah; zmagala je ondotna nemškutaraka stranka. Volitve v tretjem razredu se je udeležilo tudi nekaj Slovencev, in zdaj nemški listi grozno triumfirajo nad to zmago. Kakor sodimo po poročilih, slovenska stranka ni bila dosti organizirana, in zato nujno priporočamo svojim somišljenikom v Brežicah, da gredo energično na narodno delo. Pričakujemo avtentičnega poročila o teku volitev.

(Železnica Grobelno-Rogatec.) Ministrski svet je sklenil podeliti inženjerju Hugonu pl. Heiderju koncesijo za zgradbo železnice Grobelno-Rogatec do deželne meje.

(Bralno društvo v Žižah.) priredi dne 19. majnika, t. j. na binkoštni ponedeljek veselico v gostilniških prostorih g. Jeriča. Spored: 1. Pozdrav. 2. Šaljiv nastop. 3. „Mož, domovi“ Burka s petjem v 1. dejanju. 4. Prosta zabava in ples. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 30 v. Ker si je društvo nabavilo nov gledališki oder, zato se preplačila sprejemajo hvaležno.

(Blamaža ptujakega občinskega zastopa.) Ptujski občinski zastop se meša in vtika v stvari, katerih ne razume prav nič. Nedavno je sklenil obrniti se na razne občinske zastope za skupno delovanje v namen, da bi se grščina odpravila iz gimnazij. Občinska sveta v Mariboru in Ljubnem pa sta odgovorila, da to zadevo prepuščata — strokovnjakom. Zdej bo najbrže tudi ptujski občinski zastop pustil to reč pri miru.

(„Bralno društvo pri Sv. Marku n. Ptuj“) bode s pomočjo Marijine družbe na občno žaljo zopet igralo „Lurško pastarico“ in sicer za domačine na Binkoštno nedeljo in za tujce na Binkoštni ponedeljek. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 v, sedež 40 v. Odbor.

(Umrl je) v Ptuj dne 10. t. m. dr. R. Sadnik, c. kr. okrajni nadzdravnik. V mladih letih Slovenec je vsled poznejše zakonske zveze z Nemko postal zagrizen nemški nacionalec.

(Tombolo) priredi gasilno društvo na Grlavi pri Ljutomeru na binkoštni ponedeljek dne 19. maja t. l. v gostilni g. Jožefa Serec v Babincih pri Ljutomeru. Začetek ob 4. uri popoldne. Narodnjaki pridite v obilnem številu!

(Koncert v Gornji Radgoni.) V nedeljo dne 4. maja obiskali smo koncert, prirejen od kinezijskega bralnega društva Gornje Radgone. Lepi, veliki prostori gostilne g. Feigl-a bili so natlačeni ljudstva, čeravno vsled slabega vremena ni bilo sosedov. Tamburanje menjavalo se je s petjem in deklamacijami pod vodstvom gosp. organista, Janka Čirčiča, ter z nastopom Gornje Radgonske četvorke na lok. Pevska zbor, možki in mešani, bila sta izborna. Nekatere pesmi so ljudstvu tako ugajale, da je kar navdušeno večkratno ponovo tirjalo. Deklice so deklamovale s pravim čutom prav ljubko. Tamburanje je kakor vselej razveselilo nas vse. Najbolj nas je pa osupnila nova sestavljena Gornja Radgonska četvorka na lok, ki se je v zadnjem času sestavila, ki obilo obeta. Ta je zopet lep dokaz, kako napreduje tu narodna zavest, vključ zavisti in oviram nasprotnikov. Slava jim, ki se trudijo za narodno stvar in s tem priliko ponudijo se prepričati, da le trdna volje in truda treba Slovencu, da doseže vse, kar mu drago! Živeli! Slava jim, ki neustrašno s svojo navzočnostjo dičijo društvo, v prvi vrsti č. g. predsedniku c. kr. notarju Ot. Ploj-u! Slava jim!

(Slovenska posojilnica) pri Sv. Trojici v Slov. goricah, kjer že posluje druga dobra posojilnica, je premestila svoj sedež k Sv. Benediktu. — Nova posojilnica se je ustanovila v Gotovljah pri Žalcu.

(Posojilnica v Št. Lenartu v Slov. goricah) mora po ukrepu c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru do dne 29. t. m. svojo blagajno imeti v redu. Primanjkljaj znaša 180.000 kron. Te dni je imela posojilnica zborovanje, a ni mogla ničesar skleniti.

(Utonil.) V Lormanji, blizu Sv. Lenarta v Slov. goricah, je utonil dne 6. maja viničarski sin Jože Šik iz Strme gore. Šel je na smrt bolnemu očetu po zdravila v trg. Nazaj grede se je v gostilni pri Carlinu napil žganja, zgrešil pot ter zašel v Črmeč, kjer so ga 8. maja našli. Zopet žrtva žganja!

(Nobena vera ni všeč) dr. Goltschu, zna nemu nemškemu zagrizencu v Gradcu, ki je po rodu ljubljanski Slovenec. Pred nekaj meseci je prestopil iz katoliške vere k starokatolikom. Pa tudi tu ni bilo zanj, zato je postal protestant. Spreminja vero, kot kameleon barvo.

(Novo podjetje.) Vodno silo Mure hoče izrabiti znana tvrdka Reininghaus ter je stopila v ta namen v zvezo z veleindustriji Feuerlöcher in Keil. Naprava bo močna 300 konjskih sil ter bo gonila Reininghausovo pivovarno v Gradcu in druga podjetja. Naloženi kapital znaša poldrugi milijon kron.

(Telefatska in telefonska statistika v Gradcu.) V mesecu aprilu je znašalo pri graškem mestnem poštenu uradu število interurbanih pogovorov 3478, pogovorov v lokalnem prometu 193379, oddanih telegramov 7305, došlih telegramov 15.144.

(Razglas.) Občinski in okrajni zastopi, kakor kmetijske podružnice na Štajarskem morejo tudi v svrhu streljanja proti toči potrebni smodnik dobiti za znižano ceno, 76 vinarjev kilogram, od štajarskega deželne odbora, in sicer: a) V zabojih a 25 kg. b) V sodčkih (znotraj vreča) a 112 kg. Naročiti ga je pri štajarskem deželnem odboru pravočasno, t. j., če je mogoče 2 do 3 tedne, predno se smodnik rabi, da se zabrani zapoznitev odpošiljatve z ozirom na to, da vlaki za tako prevažanje ne vozijo vsak dan. Pri naročitvi vi je natančno navesti zadnjo železniško postajo, odkoder se vzame naročni smodnik. Smodnik se odpošlje iz smodnišnice c. in kr. topničarske založnice v Kalsdorfu. Vračunši za voje in voznino od smodnišnice Kalsdorfu do železniške postaje v Kalsdorfu stane zaboj a 25 kg smodnika 20 K 44 v, soda 112 kg pa 91 K 2 v. Po tem preračunu določeni znesek za smod-

nik je istočasno z naročilom poslati štajarskemu deželnemu odboru. Sodi in vreče v nepoškodovanem stanju se vzamejo nazaj proti 15% obrabnemu znesku, franko Kalsdorf. Posebno se povdarja, da se ne sme za streljanje proti toči po znižani ceni naročiti smodnik v nobeno druge namene rabiti. Od štajarskega deželnega odbora.

Grozna nesreča v St. Pierre.

40.000 mrtvih.

Dne 8. t. m. je, kakor smo že v zadnjem listu poročali, začela bljuvati gora Pelée na otoku Martinique (izgovori Martinik) ogenj in pepel ter je zasula s svojo lavo, to je zmesjo gorečega žvepla in pepela mesto Saint Pierre (beri Sen Pijer) z okolico vred. Vsa živa bitja v mestu in okolici so uničena. Mrtvih ni nič manj kot štirideset tisoč ljudi — to je mnogo več kakor Maribor in Celje skupaj.

Kraj.

Otok Martinique leži v ameriških vodah in je del takozvanih Antilov. Otok je last francoske republike, ima okoli 180.000 prebivalcev, med temi skoro same zamorce. Belih ljudi je samo 10.000 na celotnem otoku. Glavno mesto je Fort de France, vendar je razrušeno mesto St. Pierre precej večje. To mesto leži ob morju in cvete v njem velika prekmorska trgovina. Tam ima svoj sedež eden katoliški škof in sploh je mesto lepo razvito. Zanimivo je tudi to, da je bila v St. Pierre rojena cesarica Josipina, soproga velikega Napoleona I.

Poročila rešenih.

V pristanišču pri St. Pierre je bilo ob času nesreče vse polno ladij, katere so vse pokončane. Rešila sta se le angleški parnik „Roddam“ in francoska križarka „Suchet“, katera sta nevarnost pravočasno opazila. Vendar je tudi moštvo teh dveh ladij od padajočega ognja deloma pokončano, deloma hudo opečeno. „Suchet“, je rešila razven moštva tudi 33 meščanov. Obe ladji sta se poskušali bližati mestu, da bi rešili kar se da, ali vročina je bila prehuda. Rešeni pripovedujejo, da so že prejšnji dan (7. maja) čuli podzemeljsko bobnenje in čutili potres, a se nihče ni za to zmenil, ker to na otoku ni ne navadna prikazen. Dne 8. maja okoli 8. ure do poldne pa je začela gora Pelée izbruhati najprvo velikansko množino pepela, ki je skoraj nebo zatemnila. Kmalu na to pa se je vzdignil iz gore velikanski ognjen steber, ki se je razpršil po vsem mestu in okolici. V hipu je začelo deževati goreče žveplo, vmes je padal pepel. Oboje je grozno dušilo in vse požgalo. V par urah je celo mesto gorelo in metalo grozen avit daleč na okoli. Ljudstvo je bežalo proti morju, da bi se na ladjah rešilo, — pa tudi to ni bilo več mogoče. Rešeni ladji sta videli cele kupe mrtvecev na obrežju.

Novi rešenci.

Dne 12. t. m. so došla v Evropo poročila iz Novega Yorka, da se je neki francoski ladji „Ponyer Quartier“ posrečilo rešiti 450 ljudi iz mesta St. Pierre. Ta parnik se je koj vrnil v bližino mesta, kjer se mu bo najbrže posrečilo še kaj rešiti.

Kdo je med ponesrečenimi?

V mestu St. Pierre so imele sledeče države svoje konzule: Združene države, Angleška, Danska, Švedska, Španska in Haiti. Vsi ti konzuli in njih uradniki so po doslej došli poročilih žalostno ponesrečili. Ponesrečil je tudi francoski guverner Monttet. Od vseh držav je najbolj prizadeta Francoska, katere last je otok Martinique in katera je imela v pokončanih krajih nakopičenega vse polno bogastva in vrednosti. Minister za kolonije v Parizu je dal na svoji palači precej razobesiti črno zastavo v znamenje žalosti.

Pomoč nesrečnim.

Mnogo je na otoku Martinique taci, kateri so izgubili s to nesrečo samo svoje premoženje, dočim so le slučajno rešili svoje življenje. Zato se je začelo po Francoskem pa tudi drugod delati na to, da se za te reveže nabirajo podpore v čemur si bodi. Prvo pomoč je Francoska že odposlala. Odpeljal se je namreč že 11. t. m. eden višji uradnik s Francoskega na Martinique s 500.000 franki gotovega denarja, kateri se med

nesrečneže razdeli. Razni evropski vladarji so francoski državi poslali večje zneske v olajšanje bede.

Vulkani.

Gora Pelée, katera je povzročila toliko gorje, je vulkan. Vulkani so gore, katere so v sredi votle ter imajo pri vrhu odprtino, vodečo v središče zemlje, kjer je še vse goreče. Vulkanov imamo na vsem svetu približno 720. 400 od teh več ne deluje, to se pravi, ne izbruhajo več lave, 320 jih je pa še delujočih. One, ki več ne delujejo, imenujemo ugasle. Med ugasle se je štela tudi gora Pelée, ker že okoli 60 let ni več izbruhala. Iz tega se razvidi, da se nobenemu vulkanu ne more zaupati. Hvala Bogu, da po naših krajih nimamo takih gor! V Evropi imamo precej vulkanov. Najvažnejša sta Vezuv v Italiji, kateri je približno pred 2000 leti zasul mesti Herkulani in Pompeji, in gora Etna v Siciliji. Zanimivo je, da je največ vulkanov na otokih. Vulkanski otoki imajo vsi zelo negotovo bitje. Naenkrat se iz morja vzdignejo, naenkrat pa tudi izginejo. Mnogo takih je v bližini otoka Martinique in ti sedaj vsi delujejo. Mnogo jih je tudi v Evropi v grških vodah. V Avstriji imamo nekaj ugaslih vulkanov in sicer Rautenberg v Šleziji, Kannerbüchl pri Hebu in neka gora pri Argijovu na Moravskem. Kar ljudje pomnijo, ti vulkani ne delujejo več.

Druge slovenske novice.

(Shod slovanskih časnika v Ljubljani), ki se vrši te praznike, obeta biti nad vse impozanten in prava vseslovenska slavnost. Udeleži se ga častno število časnika vseh slovanskih plemen, zlasti bodo Čehi in Poljaki zastopani v lepem številu. Iste dni koncertuje v Ljubljani tudi češko pevsko društvo iz Plzna „Smetana“; torej bode o binkoštnih praznikih res lepo število slovanskih gostov v Ljubljani. Pripravljajo se velikanske priprave za sprejem, vse mesto bo v zastavah. Tudi na Bledu, kamor bode izlet v ponedeljek, se pripravljajo občinski zastop, da čim lepše sprejme in počasti slovanske goste.

(„Glasbena Matica“ v Ljubljani) je priredila v nedeljo družbinski koncert, katerega program je bil jako obširen in izbran. Pele so se tudi skladbe raznih domačih skladateljev, n. pr. dr. B. Ipavca, dr. G. Kreka in dr. A. Schwaba. Občinstvo je skladateljem burno ploskalo.

(Štrajk v Ljubljani) se bliža koncu in pri- nese delavcem neprijetno presenečenje. V sredo je šlo že znatno število delavcev na delo, dočim hočejo tesarji nadaljevati štrajk.

(„Slovenska šolska Matica“) je izdala za letošnje leto naslednje tri knjige: 1. Pedagoški letopis za leto 1901. Uredila H. Schreiner in V. Bežek. 2. O pouku slovenskega jezika. Spisal dr. Fr. Ilešič. 3. Realna knjižnica I. del. Zgodovinska učna snov. Sestavil Josip Apih. — To je prva edicija knjig, izdanih od lani ustanovljene „Slov. šolske Matice“, katere velik pomen mora biti jasen vsakomur. Po letošnjih knjigah soditi, se imamo od nje nadejati še krasnih uspehov.

(Poljak o Slovencih.) Urednik poljskega lista „Dziennik polski“, dr. Ostaszewski Baranski v Lvovu je napisal in v svojem listu objavil vrsto člankov o Slovencih. V teh člankih se bavi s slovensko zgodovino, književnostjo in s slovenskimi razmerami na splošno. Omenja tudi velikih zaslug Poljaka Emila Korytko za slovensko slovstvo. Članek ima namen z ozirom na časnikarski shod seznaniti svoje rojake s Slovenci in njihovimi razmerami.

(Mestni vodovod v Škofji Loki.) Vodovod, ki ga zgradi v Škofji Loki, bo veljal okroglo 48.000 kron. Delo izvrši tvrdka Kramer Sprinar Hertlein v Gradcu; delati začne sredi tega meseca, tako, da bo vodovod v jeseni izgotovljen.

(Obesila se je) v Topli rebri pri Žužemberku neka 50 letna posestnica v hlevu. Vzrok samomoru je dolgotrajna bolezen in velika beda, ker je morala rediti troje otrok, mož jej pa iz Amerike ni ničesar pošiljal.

(Toča.) Dne 13. t. m. je na Vremu v Vipavski dolini uničila toča sadje, trto in žito. Za dva prsta debelo jo je ležalo po vrtilih in polju. Kar ni vzela slana, je zdaj pobila toča.

(Cerkveni rop.) Dne 10. t. m. so neznani lopovi ulomili v cerkev v Rojanu pri Trstu, odprli tabernakelj vzeli iz njega ciborij in pateno ter lunolo, dalje pobrali z altarja več zlatnine. Zanimivo je, da so roparji položili sv. hostije na stol poleg altarja in ob njegovi strani postavili dve sveči.

(Delavsko podporno društvo v Trstu) je imelo v upravnem letu 1901 vseh udov 1209; od teh je bilo 961 red. moških in 219 rednih ženskih. Bolniški zaklad znaša 35 679-21 K. Skupni promet je bil v lanskem upravnem letu 83,448 K; skupno premoženje je pa znašalo koncem l. 1901 71,509 21 kron. Delavsko podporno društvo v Trstu je najimenitnejše slovensko tržaško društvo.

(Strašen čin zblaznenca.) V Grgaru na Goriškem sta pri nekem kmetu delala 19letni mizar A. Kumar in 44letni delavec A. Bedevnik. Minoli teden pa zgrabi neko noč Bedevnik nenkrat neko rezilo in prereže žile na dlaneh, vrat in si zadá več ran v srčno stran. Potem pa rani z rezilom še Kumara. Revez je namreč zblaznel.

(Umrl je) v Trstu vodja socijalnih demokratov Karol Učekar, zadet od srčne kapi. Sedel je v gostilni s svojimi prijatelji; vzdignil je čašo, a ko jo prinese do ust, mu pade iz rok, in glava se mu nagne. Došli zdravnik je konstatiral smrt. Učekar je prvi ustanovil v Trstu socijalnodemokratsko društvo; sicer pa je bil jako italijanskega mišljenja.

(„Narodni dom“ v Podgradu.) Posojilnica in hranilnica v Podgradu v Istri je dne 1. maja t. l. sklenila sezidati v Podgradu „Narodni dom“. Isti dan so slavili v Podgradu tudi 25letnico županovanja odličnega narodnega boritelja gosp. Slavojca Jenko, ki si je tekom teh let pridobil neveljivih zaslug za slovensko stvar v Istri.

Dopisi.

Iz Male Nedelje. (Naša kmetijska zadruga.) Dne 27. maja t. l. bomo praznovali dveletnico ustanovitve naše kmet. zadruge, katera se je takrat ustanovila po neumornem in z ovirami venčanem prizadevanju nekaterih tu kajšnjih možakov. Že po preteku 14 dni je bila ista registrovana pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru in je bilo potemtakem nje delo v prid udov dovoljeno in odprto.

Da pa ne bomo preveč raztezali naših vrstic, podamo danes le kratek obris našega delovanja v preteklih dveh letih, da tako dokažemo, da ta čas nismo rok križem držali nego gledali vednomer, kako bi si mogli v skupnem gospodarskem društvu pomagati. Vsako pričeto in novo gospodarstvo je težavno, tudi naše ni bilo lahko, posebno z ozirom na majhno število udov, katerih je bilo pri ustanovitvi komaj trideset, ki so nezaupno gledali v negotovo prihodnost. Ker pri nas ni nobenega veleobrta, nobene veleindustrije, ne tovarnen, ne rudokopa itd., kar bi donášalo prebivalcem prepotrebne drobiža in odkar je vinograde, ki so prejšnje čase donášali našim posestnikom potrebne novce, uničila trtna uš in ostale trtne bolezni, navezan je naš kmet sedaj edino na živinorejo in to na dobro živinorejo (ne tako kot je sedaj.) Bila je torej naša prva naloga, da se pokaže kmetu, da tudi kravica daje lep denar, ako se jo dobro glešča in je pravega plemena, zato smo ustanovili mlekarino ter poskusili z izdelovanjem sira in presnega masla, hoteč na ta način spraviti mleko naših kravic v denar, kjer bi imel posestnik več dobička kot ga ima, ako mleko doma porablja, ob ednem pa mu na ta način vcepiti veselje po boljši in skrbnejši živinoreji.

Naših krav mleko je malo vredno, ker niso krave dobre pasme, dalje, ker manjka snage, rednega krmljenja in dobre klaje. Kakor se je že mlekarina v naših krajih prepričala, prepričali smo se tudi mi, da mleko naših krav ni več kot 8 v ali 4 kr liter, akoprav prodajamo presno maslo po 2 K 40 v ali 1 glid 20 kr. Mi upamo, da se sčasoma vse zboljša na korist naših kmetov, ako se poprimejo boljše pasme in umne živinoreje ter najprvo zboljšajo svoje travnike in pa senožete po hribovitih krajih. O tem govorili bomo prilično še obširneje, ter pojdimo za sedaj dalje.

Za naše gozde treba tudi skrbeti, tukaj bi napisali več kot celi list, ako bi hoteli navesti vse nedostatke, katere trpi danes naše gozdarstvo, tudi tukaj bomo govorili obširneje prihodnjič. Danes samo naznanjamo, da je tudi tukaj storilo naše načelstvo kolikor se je dalo ter že lansko leto preskrbelo našim udom 18.000 gozdnih sajenic brezplačno. Nadalje smo delali štiri mesece sir in presno maslo ter končali 10. oktobra lansko leto. Račun sicer ni bil velikansk z ozirom na začetek, a vendar povoljen, ker prišlo je iz mlekarne med 16 udov, kateri so mleko prinašali, blizu 1300 kron.

To leto smo upali boljše delovati in poprej začeti, a doletela nas je druga nesreča; lanska suša in potem deževje s povodnijo, uničilo je večini posestnikov itak pičlo krmno, kar je vzrok, da nam zopet ne bode mogoče doseči onih uspehov, kot smo jih pričakovali, kajti živina je radi pomanjkanja klaje močno oslabela. Letos je bila prava beda za krmljenje živine, kakršne že dolgo nihče ne pomni in da se je tudi temu zlu deloma odpomoglo, poskusilo je naše načelstvo po nasvetu preblagorodnega g. dr. Miroslava Ploja, našega drž. poslanca, pod vodstvom gosp. Ignacija Kosijskega našega tajnika, da se dobi kolikor toliko podpore za našo stradajočo živinico in res, ta trud in prošnja ni bil zastoj, kajti visoka vlada priskočila nam je s 5000 K v tej skrajni stiski na pomoč, kateri znesek se je med ude posilce razdelil. Da se je priboril ta znesek, gre po pravici in dolžnosti udana hvala v prvi vrsti g. dr. Ploju, dalje g. Ig. Kosijskega, kateri se ni strašil truda in zaprek, nj. ekselence grofu Claryju, c. kr. namestniku in še posebej visokorodnemu g. pl. Rainerju, vodju c. kr. okrajnega glavarstva v Ljutomeru, kateri se je po očetovsko potegnil za nas nesrečne! Ker ima naša zadruga vkljub temu, da vedno in vedno deluje na občni korist ljudstva, še mnogo nasprotnikov, kateri sedaj bodisi iz hudobne zavidnosti ali pa iz nevednosti, trdijo, da bodo obdarovanci morali te zneske vrniti, bodi tem tukaj povedano, da se ti zneski, katere so udje kot podporo prejeli, ne bodejo nikoli vračevali. Kdor Vas s tem straši, temu recite, da je nevednež ali pa hudoben zavidnež. Nadzorno svetovalstvo pa še vsem onim, kateri so pripomogli društvu do podpore, iz hvaležnega srca kliče: Bog plati!

Iz Trsta (O potrebi „Zavoda sv. Nikolaja“.) Kakor je cenjenim čitateljem znano, se je ustanovil pred 3—4 leti v Trstu „Zavod sv. Nikolaja“ — za slovenske brezposelne služkinje.

Ustanovile so ga slovenske gospe. Ali kakšen namen in zakaj je ustanovljen, tega ne razumejo še dandanes naše slovenske gospe. Da, skoraj bi morala priznati, da žalibog nekaj razsodnih slovenskih gospa prezira naš „Zavod“. Od kod prihaja to preziranje, Vam pozneje povem; mogoče se odpro marsikateri slov. gospej oči, da bode spoznala resnico mojega dopisa.

Velikokrat sem se že pogovarjala o razmerah naših dekel in spovedala sem vedno bolj, kako potreben je bil naš „Zavod“. A komu pa gre vsa zahvala? Reči moram, da tistemu bitju, katero je žrtvovalo vse, — svojo družino, — svoje imetje, — in svoje zdravje v prid „Zavoda“.

Čudno se bode zdelo marsikateremu čitatelju, da more v današnjih časih še kje biti blaga žena, katera žrtvuje vse prej omenjeno v prid bližnjega, v korist naroda.

Slišala sem, kako so nekatere naše gospe, ob otvoritvi „Zavoda“ majale z glavami, češ čemu se truditi za „umazano deklo“, ne da bi bile pomislile, da ravno na ubogi služkinji je mnogo ležeče, da se povzdigne čast slovenskega naroda posebno pa slovenskega ženstva.

A vkljub vsemu temu stoji danes naš „Zavod“ že dovolj mogočno, da-si je oblečen v oblačilo uboštvu, ali na čelu se mu sveti svetla zvezda probuje v ponos naši blagi voditeljici oziroma ustanoviteljici, v blagor našim zavednim gojenkam. Koliko duš se je rešilo iz groznega prepada, vem jaz, ker tudi uživam dobrote „Zavoda“. Vselej me srce boli, ko vidim katero svojih tovarišic da hodi po krivi poti; ali tolažim se vedno z upanjem, da se še vrne na pot poboljšanja.

Tako n. pr. se pred leti ni zmenila živa duša za ubogo služkinjo, prepuščena je bila popolnoma sama sebi. Takrat se naše gospe niso zmenile in

ne videle propalosti, katera je vladala med služkinjami. A glejte čudo! Dandanes pa vidijo naglo napake naših služkinj in pokaže: Saj je „Zavod“, da se jih uči, in svari! A tega ne vedo, da v štiriindvajsetih urah „Zavod“ ne more spremeniti jih in utisniti jim v možgane „namen Zavoda“.

Kako srečna bi bila, da bi mi cenjene čitateljice priznale resnico mojega dopisa! Vem, da mi jih bo mnogo potrdilo, da tudi uboga služkinja je vredna svoje časti!

A naše gospe, mesto da bi jih učile, svarile, in jim dajale lepe vzglede, se jih sramujejo, vkljub temu, da se v njih žilah pretaka ena in ista kri.

Ne zahtevajte torej zvestih hčera svojega naroda, ako jim ne daste lepih zgledov. Moje pero je preslabotno, da bi popisala vse žrtve, katere so bile doprinesene za uboge služkinje, ali le od strani malo trezno mislečih in zvestih hčera matere Slovenije. Vsakej rodoljubkinji in rodoljubni štajarskemu pa se priporočam kot Štajerka, da prispeva po svojih močeh čeprav z majhnim doneskom, a za naš „Zavod“ je vsaka drobtina velik pripomoček. S tem rešite mnogo ubogih služkinj ob obalih adrijanskega morja gotovega duševnega propada.

Tako bode vsaka slovenska gospa sodelovala z našim „Zavodom“ in pomagala reševati našo žensko mladino v moderni Sodomi — v Trstu. Pomagajte torej temu prepotrebemu „Zavodu“!

* Opomba ured. Ta dopis, katerega podajemo brez bistvenih popravkov, nam je poslala znana štajerska Slovenka, služkinja katera svoje navdušenosti tudi v „modernej Sodomi“ ni zgubila.

Narodno-gospodarske novice.

Kako obvarujemo vinsko trto pomladanskega mraza?

Pomladanski mrazovi nastopajo ponejveč meseca velikega travna, navadno ob času ledene trojice, Pankracija, Servacija in Bonifacija, ter morejo za ednega jutra ves vinski pridelek v deželi uničiti.

Izkušnje so pokazale, da preti največja nevarnost od pomladanskih mrazov v jasnih nočeh, kadar v zraku ni vetra in na nebu nobenih megel. Dostikrat pade v takih nočeh že pozno zvečer termometer na 1 do 2 stopinji (Resumur) nad ničlo in bati se je, da se zniža pri stanovitnem mirnem zraku do štirih zjutraj do 0, torej do ledišča.

Nevarnost je največja malo pred svitom. Obtore je ohlajenje najsilnejše in traja tako dolgo, da se prikažejo prvi solčni žarki. Ponejveč gre samo za edno ali dve uri, ko potrebujejo rastline naše pomoči.

Za proizvajanje dima nam služijo najrazličnejše tvarine, n. pr. pirnica ali drugi plevi, ki smo jih za kopj nabirali in na kupčke znosili, nadalje na pol segniti slamnati gnoj, najboljši je konjski, zeleno vejevje, smola, kateon (žgana smola), zmešan s piljevino (žagovino) in ostrušino (oblanjem) ter čreslo.

Vse tvarine, od katerih se kadi gost, debel in težek dim, morejo se s pridom uporabljati za kajenje.

Takozvane smolne hlebčke si naredi lahko vsakdo sam, ako si kupi smolnih odpadkov v pivovarnah (100 kg 8 do 9 kron.) V železni posodi jih je treba raztopiti in raztopini dodati ravno toliko ostrušine, dvakrat toliko piljevine, nekaj čresla in prahu od navadnega premoga. Kedar primešavaš te zmesi, pazi, da ti ostane vse v posodi; na vsak način moraš oganj poprej pogasiti.

Nastalo mešanico vliješ v hlebaste globeli, ki si ji napravi v tleh, da se ondi strdi. Ti smolni hlebčki se dajo spraviti, kamor treba in so za kajenje prav pripravljeni.

Kajenje samo pa se izvršuje tako, da naredimo po vseh vinorodnih krajih povesod, kjer je mesto za to (na vseh potih, dragah, križpotih, gnojščih, širokih mejah itd.) od imenovanib tvarin kupčke. Kjer kadimo s smolnimi hlebčki, treba je napraviti v zemlji primernih lukanj in jih napolniti z njimi.

Kadar prirejamo kurišča, moramo gledati na to, da so najmanj 15 do 20 m oddaljena drugo od drugega in da niso preblizu trt.

Pripravljene kupčke užigamo najlažje tako, da položimo k vsakemu nekaj slame in jo zažetimo. Tudi smolnate treske so za užiganje prav dobre.

Največ uspeha bodo imeli ondi, kjer kadijo val v obližju stanujoči vinogradniki, kajti v tem slučaju se vleže nepretrgana odeja od dima nad vao vinorodno okolico. Ako pa kadijo le posamezniki, morajo, če je količaja mogoče, ves vi nograd s kurišči obkoliti in premrežiti.

Ako so se odločile po vinorodnih krajih občine za skupno kajenje, treba jim je odpora, ki oskrbi tvarine za kajenje, določi kurišča, skrbi za to, da se spravi kurivo na določena mesta, in za sposobne stražnike. Ti se podajo v nevarni noči na dano znamenje (s trobento) takoj na poprej določena mesta in začnejo zažigati kupčke.

Znamenje se pa naj dà še-le potem, ako je padel termometer, ki visi približno 1 m nad zemljo na planem, po polnoči pod 0. V tem slučaju naj se zažgo kupčki, ko se jame svitati (okolo tretje ure.)

Politični pregled.

(K položaju v državnem zboru.) V sredo je zbornica dokončala razpravo o železniškem ministristvu, sedaj ima še rešiti proračun poljedelskega in sodnega ministristva. Od 45 govornikov, ki so nameravali govoriti k etatu poljedelskega ministristva, se jih je dalo precej črtati; o sodnem ministristvu bo govorilo 22 govornikov. Čehi nameravajo nastopiti jako ostro zoper sodnega ministra Spens-Booden a, ki pospešuje germanizacijo. Zbornica bo imela seje še ves drugi teden, in se nadejajo, da bo proračun do 24. maja rešen. Dne 26. t. m. nadaljujejo delegacije svoja posvetovanja. 2. junija pa začne zborovati zopet državni zbor, da reši sedem gospodarskih predlog, med temi je tudi davek na vozne karte.

(Državni zbor.) Po osem dnevnem odmoru se je v ponedeljek zopet sešel državni zbor, da nadaljuje proračunsko razpravo. Na dnevnem redu je bilo železniško ministristvo. Pred sejo je vložil poslanec Fresl nujni predlog zaradi razgnanega njegovega shoda, ki ga je imel dne 4. t. m. v Vičavi, pri kateri priliki je bil nek delavec zaboden. Fresl je trdil, da je mož valed rane že umrl, a ministriški predsednik je dokazal, da pride v par dneh že zdrav iz bolnišnice. Nujnost predloga je bila odklonjena. V razpravo glede železniškega ministristva sta posegla posl. Piepes in Ellenbogen, ki sta govorila o raznih pomanjkljivostih pri državnih železnicah. Ellenbogen je govoril tri ure; med njegovim govorom se je zbornica polagoma spraznila. To priliko je porabil poslanec Zazvorka ter zaklical, da niti 100 poslancev ni v zbornici in je torej zbornica neuporabna; zato je zahteval konec seje. Predsednik je začel zvoniti, nekaj poslancev je prišlo v zbornico, a ne dovolj in predsednik je moral zaključiti sejo. V sredo se je nadaljevala razprava o železniškem proračunu. Poslanec Pogačnik je v daljšem govoru razpravljal o železniških razmerah na slovenski zemlji. Ostro je prijel železniško ravnateljstvo v Beljaku, katero je nemškonskojono. Grajal je postopanje stavbe njih podjetnikov pri predorih, kateri proti obljubi železniškega ministra sprejemajo tuje delavce namesto domačih. Govoril je nadalje za postajo Rečica na bohinjski progi in za zvezo železnice Celje-Velenje z železnico Ljubljana-Kamnik. Posl. Mosdorfer se je pritoževal glede železniške uprave na Štajarskem. Gradnja železnice Aspang vse prepočasno napreduje, z gradnjo proge Hartberg-Friedberg se še do danes ni pričelo. Proga Celje-Velenje naj se podrži. Železniško ministristvo se vse premalo ozira na vzhodno Štajarsko. Koncem seje je posl. Pernerstorfer interpeliral zaradi konflikta v praškem listu „Čas“ natisnjenega članka glede izvolitve grofa Tolstega častnim članom češke akademije, katero izvolitev je nadvojvoda Ferdinand s tem ovrgel, da je kot zaščitnik akademije ni predložil cesarju v potrjenje.

(Delegacije.) Proračunski odsek avstrijskih delegatov je rešil proračun mornaričnega in skupnega finančnega ministristva ter najvišjega računskega dvora. Delegat vitez Vuković je hvalil upravo mornarice ter priporočal, naj se vojno

ladijeve v uspeh izvoza še pomnoži. Zdej imata vojni ministri in poveljnik mornarice vse dovoljeno.

(Nagodbena pogajanja) Avstrije z Ograko še ne bodo tako brzo končana, in je jako negotovo, kakšen uspeh bodo imela. Ogrska vlada na avstrijske ponudbe še ni odgovorila, in je ogrski ministriški predsednik v svojih pretiranih zahtevah napram Avstriji neomajen. V tem ga je še potrdil vodja opozicije v ogrskem parlamentu Kossuth, ki je zagrozil, da prične njegova stranka z parlamentarno ustajo, ako bi se ogrska vlada udala zahtevam avstrijske vlade glede nagodbe in carinske zveze.

(Alzaško-Lotarinška.) Odkar se je Nemčija po vojni s Francijo polastila Alzacije in Lotaringije, so imeli ondani cesarski namestniki polnomočje, s katero so smeli omejevati svobodo zborovanj in časopisja ter zatreti vsak pojav prijateljstva s Francijo. Nemški državni zbor je večkrat zahteval, naj se izjemne naredbe za Alzaško-Lotarinško odpravijo, in to se bo zdej tudi zgodilo na željo cesarjevo.

(Francija.) Volitve v parlament so končane. Vsepeh je naslednji: Zbornica šteje 591 poslancev. Vlada stranka si je priborila 383 mandatov, opozicijske stranke pa 199. Vlada si je pridobila zdej 50 glasov več, kakor jih je imela v stari zbornici. Vlada je prodrla po večini v kolonijah, v Parizu imajo protivladne stranke večino. Najžalostnejša je bila volitev na otoku Martinique, kjer bruhla vulkan; tam namreč sploh ni prišlo do volitve, ker sta ob grozni nesreči izgubila življenje oba kandidata.

(Pot v Rusijo.) Iz Pariza poročajo, da se je francoski predsednik Loubet v družbi dveh ministrov odpeljal v Brest, kjer se ukrca, da odpotuje v Rusijo.

(Kmečki nemiri v Rusiji.) V Poltavi so obesili dva dijaka, ker sta baje bila provzročitelja kmečkih punitov. Med pomirjevanjem je bilo v petih upornih okrajih ustreljenih in zabodenih 56 kmetov, ranjenih pa 167. — Ruska vlada je odpisala za tekoče leto kmetom v celi državi 120 milijonov davkov.

(Vojna v Južni Afriki.) Vkljub temu, da se je zadnje čase toliko govorilo o mirovnihi pogajanjih v Južni Afriki, je iz najnovejših poročil posneti, da se bo vlekla južnoafriška vojna še dolgo, ker se Angličje nočejo udati, da bi dali Burom neodvisnost ter proglasili popolno pomiloščenje. Lord Kitchener zopet brzojavlja, da je v minulem tednu polovil preko 800 Burov (?), kakor tudi, da so se Delareyeve čete znatno skrhle.

Književnost.

(Novi akordi.) Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo, urejuje dr. Gojmir Krek. Ta za razvoj naše glasbene literature velepomembni list, kojega prvi letnik leži pred nami sedaj že v celoti, ni varal nad, ki smo jih stavili vanj pri njega početku. — Seznanil nas je s skladbami naših najboljših starih, že pozabljenih in novih skladateljev in odkril nam nove talente, ki bodo dika našega glasbenega polja. „Novi akordi“ so prinašali take oblike kompozicij, ki so nam bile najbolj potrebne; tako cele vrste komadov za klavir, orgle, gosli, za mešan, moški in ženski zbor ter nas seznanili z velikim orkestralnim simfonničnem delom „adagio“ našega vrlega Antona Lajovic a, katerega že sedaj smemo imamo za našega prvega slovenskega skladatelja. Ta list, s katerim se lahko ponašamo pred vsakim kulturnim narodom in ki pomeni torej za nas Slovence velik napredek, nastopi 1. julija svojo drugo leto. Stane na leto 8 K, torej bore malo glede na vsebino in elegantno opravo. Kdor ga naroči, bodi si priprost, bodisi učen ljubitelj glasbe, vsak bode našel v „Novih akordih“ zlata zrna.

Dr. A. S.

Razne stvari.

(Plitvička jezera.) Društvo za ureditev Plitvičkih jezer na Hrvatskem je že mnogo storilo v namen, da upozna širši svet s krasnimi jezери, ki spadajo med najlepše prirodne krasote avstro-ogrske monarhije. Da se doseže znatnejši uspeh, kateri je bil doslej valed slabih potov nemogoč, namerava posebni odbor ustanoviti

avtomobil-omnibuse, a potrebno vsoto v ta namen boče nabaviti potem subskripcije delnic, vsaka v vrednosti od 100 kron. Skušnje, ki si jih je društvo doslej pridobilo, opravičujejo nado, da bodo delnice dajale primerno dividendo. Vpisne pole se nahajajo pri vseh zagrebških menjalnicah, a zunaj Zagreba pri mestnih demarnih zavodih.

(Kaj je imela štokljia v gnezdu?) Na nekem poslopju v Fellendorfu pri Liegnitzu se je nahajalo že dolgo vrsto let štokljino gnezdo. Zadnji vihar pa je razdril in vrgel na tla. Da je moralo biti gnezdo veliko, dokazuje to, da so iz razvalin odnesli 13 košev gnojia in štiri koše lesa in dračja. Vrhu tega so našli v gnezdu otročje črevljčke, havbico in majhne hlačke. No torej! Pa nekateri še ne verjejo, da nosijo štoklje otroke!

III. Izkaz za „Dijaški dom“ v Celju.

(Za „Dijaški dom“ v Celju) so nadalje darovali č. gg.: Korešič St., urednik „Kat. Listu“, 6 K, dr. Pazman Jos., kr. vseučil. prof., 5 K, dr. Dinko Premuš, nadbiskupski tajnik, 3 K, Stjepan Bičanić, bilježnik nadv. duha, 2 K, Barle Janko, arhivar nadv. pisarne, 3 K, dr. Lorčarić Jos., nadv. ceremon., 2 K, dr. Fr. bar. Salis-Secwis, prefekt, 2 K, dr. Horvat Karol, profesor, 2 K, Zdravec Alojzij, aktuar nadv. pisarne, 5 K, vsi v Zagrebu; dr. Hočevar Janko, odv. kand. na Dunaju, 40 K; Bratkovič Kazimir, c. kr. notar v Gornjemgradu, 10 K; Dekleva Sonja v Gorici 10 K; Hrčič Anton, kr. gimn. prof. v p. v Ljubljani, 10 K; Omizje „Narodni Dom“ v Brežicah, dne 4. maja t. l. nabral g. dr. J. Strašek 7 K 64 v; Draksler Jak., c. kr. okraj. tajnik v Kamniku, 5 K; Binjak Vinko, umir. župnik v Lopotju, 10 K; Kajdiž Tom., stol. kanonik v Ljubljani, 5 K; Erman Slander, oskrbnik v Radgoni, 10 K; Dekort Jos., župnik na Ljubnem, 10 K; Selik Ivan, župnik pri sv. Kunigundi na Pohorju, 10 K; Agrež Jos., zas. urednik v Brežicah, 10 K; Kunec Jan, župnik pri sv. Jurju ob Ščavnici, 10 K; Mraz Tom., nadv. župnik v p. v Selnici ob Dravi, 20 K; dr. Kovarič Fr., prof. bog. v Mariboru, 20 K; Umek Ant. v Brežicah 10 K; Kandič Jak., c. kr. zemlj. knjigovodja v p. v Ljubljani, 10 K; Fr. Tomšič, nadinž. zač. v Ledči na Češkem, 50 K; Rajh, ml. Pušenjak, Murska, Cven 4 K; dr. Grossman K. in soproga Matilda, v Ljutomeru, 50 K; Gregorc Pank, župnik v sv. Vencesu pri Slov. Bistrici, 10 K; Bratkovič Kazimir, c. kr. notar v Gornjemgradu, 5 K; dr. Lebar J., zdravnik v Križevcih, 10 K; Koček Martin, c. kr. notar v Konjicah, 20 K; Sepic Iv., veleposestnik in ravnatelj posojilnice v Konjicah, 20 K; Turnšek Ant., posestnik v Mozirju (Mar. Nazaret), 20 K; Zickar Josip, dekan in dr. poslanec v Vidnu, 20 K; Kosar Jakob, kapelan v Slivnici pri Mariboru, 10 K; Pečar Albin 10 K; Bulovec Mih., urš. spirit. v Ljubljani, 10 K; Vreže Jan., c. kr. profesor v Mariboru, 10 K; Fran Jošt, revizor „Zveze slov. posojil.“ v Celju, 10 K; Golgranc Ferd., stavb. mojster v Celju, 20 K; Kunos Jos., kurat v Topolavcu v Istri, 10 K; Marn 5 K, Pezic 1 K, Spilhar 1 K, Benigar 2 K, dr. Bučar 2 K, dr. Bosanac 1 K, dr. Senoa 1 K, dr. Bazala 1 K, dr. Janibrekovič 2 K, dr. Pacher 1 K, Novotni 1 K, Korlevič 1 K, dr. Bohniček 1 K, profesorji v Zagrebu; Matjašič Franc v Gradcu (Krennhaas 22) 2 K; dr. Fran Rausch, odvetnik v Kosjem, 10 K; Sl. posojilnica v Makolah 20 K; Sl. občina Vurberg pri Ptuj 3 K; Aleka pl. Wachten s soprogo grfocico Alice Wachten v Celju 20 K; Anton Koštomaj, krčmar v Gaberju, 4 K 20 v; V. Bežek, c. kr. prof. v Gorici, 5 K; Al. Sijanec, župnik v Negovi, 3 K; dr. J. Srnc, prakt. zdrav. v Šoštanj, 10 K; Slavna posojilnica v Vojniku, 20 K; Anton Laabacher, v Seliščih, 5 K; Mihael Korošec, župnik v pok. v Ljubljani, 10 K; H. Schreiner, c. kr. ravnatelj na učiteljskem v Mariboru, 20 K; dr. Al. Brenčič, odvetnik v Celju, 20 K; Oton Ploj, c. kr. notar v Gornji Radgoni, 50 K; dr. Fr. Simončič, Dunaj II/2 (Thiergartenstr.) 4, 20 K; J. Kozinec, župnik v Slivnici, 50 K; tamburaško društvo „Zvonček“ v St. Jurju ob Tabornu po gđ. Juliki Južna ob prihiti prvega izleta na Vransko nabrano vsoto 32 K; J. Tlafer, kovč. na Teharjih, 1 K; Stefan Košelj, tovarnar na Ljubčani, 1 K; Pečkar Franc, župan na Doju, 10 K; Janko Munda, provizor v St. Joštu na Kozjaku, 2 K; Iv. Jodl, župnik pri Gornji Sv. Kungoti, 4 K; Slavna okrajna posojilnica v Ljutomeru, 120 K; Slavna občina Cven pri Ljutomeru, 50 K; Moll, trgovec v Trbovljah 5 K; Andr. Seneković, gimn. ravnatelj v Ljubljani, 10 K; Slavni občinski odbor v Krčevini pri Ptuj, 20 K; Ivan Goršek, vikar v Celju, 50 K; Jož. Kardinar, c. kr. gimn. prof. v Celju, 40 K; dr. Jos. Hohnjec, nemški pridigar v Celju, 10 K; slavna slovenjebistriško učiteljsko društvo pri svojem zborovanju dne 1. maja t. l. nabrano vsoto 22 K; (darovali so: gđ. A. Serneć, 5 K; gg. Tomažič, 3 K, Hribnik, Vohič, Špan, Šamperl, Krotky, Planter, Povh, gđ. Oceana, Stubeč, Miklavc, Negovetič, Valenec, Piacič, Feigel po 1 K); Rud. Schweitzer, cand. meh. Dunaj, pri slavljenju desetletnice kluba slov. tehnikov nabrano vsoto K 720; dr. Silvij Hrašovec, c. kr. sodni pristav v Mariboru, 10 K; učiteljsko društvo v Ljutomeru pri zborovanju dne 1. maja t. l. nabrano vsoto K 1340 (darovali so gg.: Robič, Kryl, Karba, Cvabte, Pušenjak, Razlag, Wessner, Hayne, Zacherl, Mavrič, Pušenjak po 1 K, g. Ivandić Mina, 2 K; g. Laabacher Alha, 40v); dr. Fran Rosina, odvetnik in dež. poslanec v Mariboru, 50 K; Ivan Podboj, župnik v Planici pri Raketu, 4 K; dr. Jos. Špešič, zdravnik v Središču, 20 K; slavna posojilnica v Slov. Bistrici, 100 K; Jak. Cinglak, kaplan v Vojniku, 20 K; Božidar Burvar, župnik v Rušah, 20 K; slavna posojilnica v Gornji Radgoni, 100 K. Skupaj v tem izkazu K 2.440.44.

Dve stanovanji.

S 1. julijem t. l. oddali se boste stalnim strankam dve lepi stanovanji in sicer eno v visokem pritličju, eno pa v I. nadstropju v popolnoma novi, solidno zidani hiši v Gaberjih, obstoječi vsako iz pet sob (po tri sobe parketirane), kuhinje itd. eventualno tudi kos vrta.

Hiša stoji na lepem mestu in je zraven priznane dobre pitne vode.

Najemnina po dogovoru. — Kje, pove upravništvo „Domovine“ v Celju.

(204) 3-1

V najem se oddajo

1. julijem v Gornji Radgoni tik mesta Radgone ob glavni cesti, jako lepi prostori za trgovino z mešanim blagom, posebno bi se obnesla trgovina z železom, opozarjam, da je imel dosedanj lastnik dolgo let jako dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom. — Prostor je tudi pripraven za sedlarja, barvarja ali katerega drugega obrtnika. —
(203) Natančneje pove sedanj lastnik 2-1

Franc Horvat

slikar v Gornji Radgoni.

Razglas.

Podpisani odbor razpisuje s tem

službo okrožnega zdravnika

z letno plačo 1600 K.

Slovenščine ali katerega slovanskih jezikov zmožni prosilci naj svoje običajno opremljene prošnje tu sem vložijo do 4. junija t. l.

Odbor zdravstvenega okrožja Ljubno
dne 4. maja 1902.

(192) 2-2

Načelnik: **F. Kolenc** l. r.

Osle, brusne kamne

priznana najboljša blago, 100 kosov 8 K, en poštni (169) zavoj z 15 kosi franko K 2-50 30-5

— razpošilja po povzetju —

J. RAZBORŠEK, Šmartno pri Litiji.

Išče se kompanjon

s par tisoč goldinarji premoženja, za dobro vpeljano obrt blizu Celja. Ponudbe na upravnistvo (197) 2-2 „Domovine“ v Celju.

Zdrave in krepke deklice

v starosti 16 let, se sprejmejo za trajno delo v predilnici v Preboldu. (186) 3-3

Gumi za požlahtnenje vinske trte

najboljše vrste, dobiva se v trgovini D. Heibarja v Celju

Patentovane

široke mlatilnice

za gladko slamo.

Igraje lahek

tek.

Goni to

1 konj ali

2 kravi

Garancija.

Izvrstna izvedba. Nizka cena.

Zahtevajte prospekte zastoj od (110) 12-3 tovarne strojev

PH. MAYFARTH & Co. Dunaj II. I.

Iščemo zastopnike in prekupce.

Zahvala.

Za ljubeznjivo sočutje in sožalje v boleznih in ob smrti sedaj v Bogu počivajoče gospe

Helene Miheljak

za poklonjene krasne vence in za mnogoštevilno spremljevanje drage pokojnice k poslednjemu počitku, posebno pa slavnemu „Celjskemu pevskemu društvu“ za mili žalostinki, ki ste bili našim tožnim srcem blagodejno pomirjenje, izrekajo svojo najiskrenejšo zahvalo

(255)

žalujoči ostali.

Ivan Rebek

ključalničarski mojster

(151) v Celju 6-6

Poljske ulice št. 14

— priporoča —

najfinejše, najboljše

in najvarnejše

patentirane

strelne

priprave

proti toči.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s povzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1798“ Gradec, poste restante.

Zahtevajte pri svojih trgovcih

„Ciril in Metodovo“ kavino primes

(174) ki je najboljša! 5-5

SALAME

ogrske gl. 1.70, domače iz šunka gl. 1.20, domače gl. 1, dunajske 80 kr.

Šunka brez kosti (Rollschinke) 90 kr. in gl. 1.10, suho meso 70 kr., suha slanina 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le dobro blago

JANKO EV. ŠIRC v Kranju.

Vožne karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV, Wienergürtel 20 ali pa

Julij Pepper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIC

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelškega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbo, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obiljanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Posojilnica v Celju.

Bilanca za leto 1901.

Aktiva (Imetje).			Pasiva (Dolgovi).		
	K	v		K	v
1 Račun inventarja:			1 Račun deležev:		
Stanje pisarniškega inventarja 31. dec. 1901	5.057	33	Stanje glavnih deležev dne		
2 " posojil:			31. decembra 1901 . . . K	27.820	—
Stanje 31. decembra 1901	3.170.244	70	Stanje opravičnih deležev		
8 " naloženega denarja v raznih den. zavodih:			31. decembra 1901	59.222	10
Stanje 31. decembra 1901	767.584	43	2 " hranilnih vlog:		
4 " poštne hranilnice:			Stanje 31. decembra 1901 . . K	5.165.265	65
Stanje 31. decembra 1901	6.245	31	Kapitalizovane obr. za l. 1901 . .	194.491	20
5 " tekoči:			3 " pro. diversi:		
Stanje 31. decembra 1901	695.705	18	Stanje izdanih prehodnih		
6 " pro. diversi:			zneskov 31. dec. 1901 . . . K	89.738	86
Stanje predplač. ekspenzarjev 31. dec. 1901	1.475	30	Sprejeti preh. zneski l. 1901 . .	93.510	36
Stanje predplač. zavarovalnine 31. dec. 1901	79	65	4 " raznih obresti in dividende:		
Stanje izdanih vadljivih 31. decembra 1901	3.120	—	Za l. 1902 predplačane obresti od posojil		
7 " vrednostnih listin:			Za l. 1902 predplačane obresti od tekoč.		
Stanje 31. decembra 1901	207.675	70	računa	115	40
8 " nerabljenih knjižic in tiskovin:			Nevzdignena dividenda 31. decembra 1901	2.191	26
Stanje 31. decembra 1901	850	—	5 " splošne rezerve:		
9 " raznih obresti:			Stanje 31. decembra 1901	12.000	—
Stanje 31. decembra 1901:			6 " posebne rezerve:		
Zaostale in zamudne obresti od posojil .	109.603	93	Stanje 31. decembra 1901	262.449	31
Nevzdignene obresti od v raznih denarnih			7 " dobička in izgube:		
zavodih naloženega denarja	34.149	37	Čisti dobiček leta 1901	22.662	61
Nevzdignene obresti pri poštni hranilnici	108	10			
Nevzdignene obresti od tekočega računa	17.616	38			
Nerealizovani kuponi vrednostnih listin .	4.044	60			
10 " splošne rezerve:					
Stanje splošne rezerve naložene na lastno					
vl. knj. št. 2.696 dne 31. decembra 1901	12.000	—			
11 " hiš in zemljišč:					
I. «Narodni dom» v Celju:					
Stanje vrednosti 31. decembra 1901 . . .	516.677	33			
Stanje vrednosti hišnega inventarja 31. de-					
cembra 1901	14.923	12			
Zaostala najemnina 31. decembra 1901 . .	448	50			
Predplačana zavarovalnina 31. dec. 1901 .	936	—			
II. Hiša v Graški ulici v Celju:					
Stanje vrednosti 31. decembra 1901 . . .	72.905	96			
Stanje vrednosti hišnega inventarja 31. de-					
cembra 1901	118	10			
Zaostala najemnina 31. decembra 1901 . .	51	50			
Predplačana zavarovalnina 31. dec. 1901 .	58	—			
III. Hiša v Savinski ulici v Celju:					
Stanje vrednosti 31. decembra 1901 . . .	20.093	65			
IV. Zemljišča:					
Stanje vrednosti 31. decembra 1901 . . .	19.580	59			
Stanje vrednosti inventarja in živine 31. de-					
cembra 1901	1.157	70			
12 " blagajne:					
Gotovina 31. decembra 1901	78.613	98			
	5.767.124	41		5.767.124	41

CELJE, dne 31. decembra 1901.

Ta računski sklep z glavnimi in pomožnimi knjigami primerjali in v redu našli.

Za nadzorstvo:

Dr. Josip Serneo l. r.
ravnatelj.Lovro Baš l. r.
nam. ravnatelja.Fran Lončar l. r.
tajnik.Ivan Krušič l. r.
predsednik.Dragotin Hribar l. r.
ud. nadzorstva.

Zacherlin

pomaga izbornu kot nedosežen uničevalec mrčesa.
Kupi samo v steklenicah.

Celje: Tekin in Šteger, Franc Polnik, Alojzij Walland, Viktor Wagg, Milan Hočevar, Jos. Poljanec, Josip Matič, Fran Zanger, Valentin, Karl Tischler.	Celje: Ivan Ravnikar, M. Rauscher Iskarina, Josef Brum, Anton Topoljak, W. Walschko, Anton Ferjan, Jos. Nikolic, Brastovc: Ant. Plaskan, Gornik: Josip Pauer, Gornik: I. Javornik, Vojnik: Fr. Zolt.	Brastovc: Alojz Bauerheim, Konsumno društvo, Josip Wouk, Fr. X. Petek, Janes Filipič, A. Fabiani, S. P. Schalk, Ludovik Smole, Zwankel & Comp, Trg Lemberg: Franc Zupančič, Kmetice: Fr. Kuznik, Kmetijsko društvo.	Laško: Andrej Klabacher, Karl Hermans, Kmetijsko društvo, Planina: Lud. Schenker, F. Wambrecht, Gornik: Jakob Bala, Poljane: A. P. Kuznik, Anton Schenk, Karol Pauer, Leopold Vah.	Pretova: Marija Suppanz, Ant. Suppanz, Fran Matheis, Franz Varice, Adal. Glabovnik, Peter Karlin, J. F. Schenker, A. P. Kuznik, Trg Lemberg: Fr. Plaskan, Gornik: Jos. Pauer, Jos. Wagner, Jos. Litschnigg.	St. Pavi: Norbert Zanker, Konsumno društvo, J. M. Krammer, Fran Polak, Rob. Stenowitz, Jos. Müller, Jos. Sporn, Franc Dabman, Janes Zabolnik, Ivan Novak, Anton Jaklin.
---	---	--	---	--	--